

SUNDSVALLS TIDNING

Torsdag 2003-03-20 23:11

Efter trettio år med mediciner tyckte Arne Astby att livet var slut. Då tog hans bror med honom till Sundsvall där han för första gången fick någon att prata med. –Nu tycker jag det är roligt att leva igen, säger Arne. Foto: Sofia Rohlin

"Nu är det roligt att leva"

SUNDSVALL 2002-10-14 [03:00]

Arne Astby har varit psykiskt funktionshindrad i över 30 år. Den vård han fått har varit baserad på mediciner och inte på samtal.

Fram tills nu. För tre år sedan flyttade Arne till Sundsvall. Där fick han boendestöd och hans liv fick en ny vändning.

Fotografierna på väggar och hyllor i lägenheten i Sundsvall visar en annan tid, ett annat liv. En tid då Arne Astby var frisk.

Då sysslade han med sport; fotboll och cykel.

Han läste och var intresserad av politik och samhällets utveckling. Han siktade på en karriär i järnhandeln i Gävle.

Men plötsligt ändrades allting. Han blev mobbad, utfrysad och orättvist behandlad.

– Jag tog det så allvarligt att jag blev sjuk, säger han bittert. Jag kommer aldrig kunna förlåta dem för det de gjorde.

1970 hamnade Arne, 33 år gammal, på psyket.

Där fick han diagnosen schizofreni och behandling med mediciner. Piller och sprutor.

–Hela min framtid spolierades då, säger han och låter uppgiven. Eftersom jag aldrig fick någon att prata med tog jag på mig all skuld själv.

Hade jag fått prata när det hände hade jag inte

varit förtidspensionär i dag.

Arne stannade på psyket i ett par månader, men var sjukskriven i fem år. Han fick sedan jobb på Vägverket. Trots återfall jobbade han där tills han förtidspensionerades 1989.

Tiden i Gävle var ensam, speciellt de sista åren sedan hans föräldrar gått bort. Arnes bror Bertil Astby förtydligar:

– Ibland släppte han inte in mig när jag kom dit för att hälsa på, säger Bertil. Han var så dålig att han inte orkade kliva upp ur sängen.

Att Arne mår bättre nu märks. Han är positiv till livet, och hans intresse för politiken och samhället har återuppväckts; hans TV-bord är fullt med tidningar och radion står på.

– Förr följde jag inte med i någonting, nu läser jag tidningar, lyssnar på radio och ser på TV, säger han och ler.

Som så ofta var det en jobbig händelse som blev vändpunkten. 1999 fick Arne en propp i hjärnan.

Bertil och hans fru Eva såg till så att han kom till sjukhuset i Gävle.

Efter en vecka tog de Arne med sig hem till Sundsvall där han först bodde hos Bertil och Eva i ett par månader. En period som var jobbig för alla - men samtidigt väldigt nyttig.

– Då fick vi veta mycket som vi inte hade en aning om, säger Eva.

De pratade mycket under de månaderna, Arne och hon. Och gick varandra på nerverna.

– Jag höll på att gå i taket, vi var som katt och hund, säger Eva. Men det var bra att han blev arg. Då fick han ut mycket av det som låg och tryckte.

Med lite tur fick de tag i en lägenhet ganska snabbt, en etta i lagom storlek och med boendestöd. Boendestöd hjälper Arne med städning och praktiska saker, men viktigast är att han har någon att prata med om det som orsakade hans psykos.

Annikke Jansson är Arnes kontaktperson på boendestöd.

– Jag ser mig som den förlängda armen i alla livets skeenden, säger hon. Mitt jobb är att försöka få till en relation. I början när jag och Arne träffades bara grät och grät han. Han hörde röster, men det var längesedan nu.

Mycket av den tid hon är hos Arne går åt till att prata om det som hände för trettio år sedan, men även andra ämnen kommer upp.

– Annikke är suverän, säger Eva. Hon läser jazz och sportsidor för att kunna föra ett bra samtal med Arne.

Och jazzmusiken ligger Arne speciellt varmt om

hjärtat.

–Jag skulle vilja gå på Jazzklubben, men det är jobbigt när jag inte kan sitta still.

Anledningen till det är att hans medicin ger honom ryckningar i hela kroppen.

Medicinen Arne tog när han flyttade till Sundsvall gav honom ångest. När han bytte blev han av med ångesten, men fick i stället ryckningar.

–Tidigare var han ute mer, nu skäms han för sina ryckningar, säger Bertil. Att jag ser att det blir bättre är skönt, men att han får de nya biverkningarna känns orättvist.

Men trots ryckningarna tycker både Arne och hans bror att Arne har fått ett rikare liv sen han flyttade till Sundsvall.

–Första signalen var väl förra julen, då ville han stanna kvar. Han brukar bli trött och vilja åka hem vid åtta- niotiden när det är mycket folk runtomkring, men plötsligt ville han stanna. Det har hänt mycket sen han kom hit, sen Annikke kom in i bilden. Och sen han bytte medicin, säger Bertil.

Arne själv formulerar skillnaden mot tidigare så här:

–Hade jag bott kvar i Gävle hade jag gått under. Jag var inte intresserad av någonting, jag tyckte livet var slut. Nu tycker jag det är roligt att leva.

Och det märks att han menar det.

Fakta Boendestödsgruppen

Boendestödsgruppen i Sundsvall startades 1999. I dag är de 19 rehabiliteringsassistenter och 87 vårdtagare. Varje vårdtagare har en kontaktperson som är ansvarig för den personens vård.

Kostnaden för vårdtagaren bestäms utifrån hennes ekonomi och hur många timmar hon har. Kan vårdtagaren inte betala går man till socialnämnden och blir befriad från att betala. Ingen ska behöva avstå på grund av ekonomi. Boendestödsgruppen startades för att kunna ge de psykiskt funktionshindrade en möjlighet att få ett bättre liv. Rehabiliteringsassistenter jobbar utifrån vårdtagarnas önskemål för att ge dem en bättre livssituation.

*Peter Löwendahl-Nyrén
Sofia Rohlin
Jill Sjölund
Christer Suneson*

 [Skriv ut artikel](#)